

STAPPENPLAN BIJ DE RICHTSNOEREN VOOR DE ZORGSECTOR: WAT MAG WEL EN WAT MAG NIET?

Markten laten werken. Dat is de missie van de NMa. De wet verbiedt ondernemingen niet om onderling afspraken te maken maar wel om afspraken te maken die de concurrentie beperken. Onder 'afspraken' vallen overeenkomsten, onderling afgestemde feitelijke gedragingen of besluiten van ondernemersverenigingen (hierna: "afspraken"). Dit verbod geldt voor schriftelijke overeenkomsten maar ook voor onderlinge afstemming die niet (schriftelijk) in een afspraak is vastgelegd.

Dit stappenplan helpt u te beoordelen welke afspraken u als onderneming in de zorgsector met andere ondernemingen in de zorgsector wel of niet mag maken. Als onderneming dient u zelf te beoordelen of gedragingen of afspraken verenigbaar zijn met het Mededingingsrecht. Dit wordt ook wel 'self-assessment' genoemd. Het stappenplan biedt u daarbij houvast.

Het stappenplan vormt een handzaam hulpmiddel bij de Richtsnoeren voor de zorgsector. Hierin heeft de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) vastgelegd hoe zij aankijkt tegen afspraken tussen ondernemingen in de zorgsector. De NMa baseert zich op de geldende wetgeving, rechterlijke uitspraken en de toepassingspraktijk van de Europese Commissie.

Het stappenplan helpt u via acht stappen:

1. Is er sprake van een onderneming volgens de Mededingingswet?
2. Is er sprake van een afspraak volgens de Mededingingswet?
3. Is de afspraak vrijgesteld van het kartelverbod?
4. Tussen wie geldt de afspraak?
5. Hoe is de beoordeling van specifieke afspraken tussen concurrenten?
6. Hoe is de beoordeling van specifieke afspraken tussen niet-concurrenten?
7. Hoe is de beoordeling van (besluiten van) brancheorganisaties?
8. Is de afspraak toegestaan?

Toepassing van het stappenplan biedt u een indicatie, maar geen volledige juridische en economische beoordeling. Aan dit stappenplan kunnen dan ook geen rechten worden ontleend. Meer informatie is te vinden in de Richtsnoeren voor de zorgsector, te downloaden en/of te bestellen via www.nmanet.nl en via de NMa-Informatielijn (e-mail: info@nmanet.nl of tel. 0800-0231 885). Ondernemingen met specifieke inhoudelijke vragen kunnen via de Informatielijn tevens worden doorverwezen naar het ondernemersloket.

In dit stappenplan vindt u per stap een verwijzing naar de relevante informatie in de volgende bronnen:

- Mededingingswet ("Mw")
- Specifieke randnummers in de Richtsnoeren voor de zorgsector ("Rnr.")
- Website www.nmanet.nl ("www")

STAPPEN:	Als:	Dan:	Meer info
1 STAP 1: IS ER SPRAKE VAN EEN ONDERNEMING IN DE ZIN VAN DE MEDEDINGINGSWET?			
Wordt er een economische activiteit uitgeoefend?	<i>Nee</i> ►	<i>Mw niet van toepassing</i>	<i>Rnr. 45-49</i>
<i>Ja</i> ►		<i>Ga naar stap 2</i>	
2 STAP 2: IS ER SPRAKE VAN EEN AFSPRAAK IN DE ZIN VAN DE MEDEDINGINGSWET?			
Is sprake van een afspraak tussen ondernemingen?	<i>Nee</i> ►	<i>Mw niet van toepassing</i>	<i>Rnr. 50-56</i>
<i>Ja</i> ►		<i>Ga naar stap 3</i>	
3 STAP 3: IS DE AFSPRAAK VRIJGESTELD VAN TOEPASSING VAN ARTIKEL 6 MW?			
31 Zijn er meer dan acht ondernemingen bij de afspraak betrokken?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 3.2</i>	<i>Art. 7 Mw Rnr.85-90</i>
<i>Nee</i> ▼			
Richten de activiteiten van de betrokken ondernemingen zich in hoofdzaak op het leveren van goederen?			
Zo ja, is de gezamenlijke omzet hoger dan EUR 5.500.000?	<i>Nee</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Rnr. 86</i>
Zo nee, is de gezamenlijke omzet hoger dan EUR 1.100.000?	<i>Nee</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Rnr. 86</i>
<i>Ja</i> ►		<i>Ga naar stap 3.2</i>	
32 Is er sprake van een afspraak tussen daadwerkelijke of potentiële concurrenten?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 3.4</i>	<i>Rnr. 87, 129</i>
<i>Ja</i> ▼			
Is het gezamenlijke marktaandeel van de ondernemingen niet groter dan 5% en hun gezamenlijke omzet niet hoger dan EUR 40.000.000?	<i>Ja</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Rnr. 87</i>
<i>Nee</i> ►		<i>Ga naar stap 3.3</i>	
33 Valt de afspraak onder het Besluit vrijstelling combinatieovereenkomsten?	<i>Ja</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Art. 15 Mw Rnr. 136 www</i>
<i>Nee</i> ▼			
Valt de afspraak onder de Europese groepsvrijstelling voor specialisatieovereenkomsten?	<i>Ja</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Art. 12/13 Mw Rnr. 97-100, 101-105</i>
<i>Nee</i> ▼			
Valt de afspraak onder de Europese groepsvrijstelling voor onderzoeks- en ontwikkelingsovereenkomsten?	<i>Ja</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Art. 12/13 Mw Rnr. 97-</i>

	<i>Nee ▶</i>		<i>Ga naar stap 4</i>	100, 106-108
3.4	Valt de afspraak onder de Europese groepsvrijstelling voor verticale overeenkomsten?	<i>Ja ▶</i>	<i>Afspraak mag</i>	Art. 12/13 Mw Rnr. 97-100, 109-111
	<i>Nee ▶</i>		<i>Ga naar stap 4</i>	
4 STAP 4: TUSSEN WIE GELDT DE AFSPRAAK?				
	Gaat het om een afspraak binnen één onderneming?	<i>Ja ▶</i>	<i>Afspraak mag</i>	Rnr. 126-128
	<i>Nee ▼</i>			
	Gaat het om een afspraak tussen concurrenten?	<i>Ja ▶</i>	<i>Ga naar stap 5</i>	Rnr. 129-131
	<i>Nee ▼</i>			
	Gaat het om een afspraak tussen niet-concurrenten?	<i>Ja ▶</i>	<i>Ga naar stap 6</i>	Rnr. 171-173
	<i>Nee ▼</i>			
	Gaat het om een (besluit van een) brancheorganisatie?	<i>Ja ▶</i>	<i>Ga naar stap 7</i>	Rnr. 190-191
5 STAP 5: HOE IS DE BEOORDELING VAN SPECIFIEKE AFSPRAKEN TUSSEN CONCURRENTEN?				
51	Is het een prijsafpraak?	<i>Ja ▶</i>	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 132-133
	<i>Nee ▼</i>			
	Is het een marktverdelingsafpraak?	<i>Ja ▶</i>	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 134
	<i>Nee ▼</i>			
	Is het een aanbestedingsafpraak?	<i>Ja ▶</i>	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 135-136
	<i>Nee ▼</i>			
	Beoogt de afspraak gemeenschappelijke leveringsweigering (boycot)?	<i>Ja ▶</i>	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 137
	<i>Nee ▶</i>		<i>Ga naar stap 5.2</i>	
52	Gaat het om onderhandelingen via een zorgmakelaar?	<i>Nee ▶</i>	<i>Ga naar stap 5.3</i>	Rnr. 139-144
	<i>Ja ▼</i>			
	Heeft de zorgmakelaar een volmacht om contracten te sluiten?	<i>Nee ▶</i>	<i>Ga naar stap 5.2.1</i>	Rnr. 143
	<i>Ja ▼</i>			
	Heeft de zorgmakelaar uitsluitend de bevoegdheid om een aanbod van een verzekeraar te accepteren dat gelijk is aan of beter is dan de door de zorgaanbieder bepaalde voorwaarden?	<i>Nee ▶</i>	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 143
	<i>Ja ▶</i>		<i>naar stap 5.2.1</i>	

5.21	Worden de beslissingen met betrekking tot concurrentieparameters individueel door de zorgaanbieder genomen?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 141, 143
	<i>Ja</i> ▼			
	Is het de zorgaanbieder steeds toegestaan om buiten de zorgmakelaar om met de verzekeraar te onderhandelen?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 143
	<i>Ja</i> ▼			
	Is de geheimhouding van de gegevens van de zorgaanbieder voldoende gewaarborgd?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 143
	<i>Ja</i> ▼			
	Brengt de zorgmakelaar het standpunt van de zorgaanbieder individueel, voor iedere zorgaanbieder afzonderlijk, bij de verzekeraar naar voren?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 143
	<i>Ja</i> ►		<i>Afspraak mag</i>	Rnr. 143
53	Gaat het om zuivere kwaliteitsafspraken, zoals afspraken met betrekking tot standaarden, protocollen, nascholing, intercollegiale toetsing, technische aspecten van automatisering en objectieve (minimum-)kwaliteitseisen?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 5.4</i>	Rnr. 145-150
	<i>Ja</i> ▼			
	Worden de mogelijkheden voor innovaties en en nieuwe ontwikkelingen als gevolg van de afspraak beperkt??	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 147
	<i>Ja</i> ▼			
	Hebben de afspraken (tevens) betrekking op concurrentieparameters, zoals openingstijden, extra service of inrichting van de praktijk?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 149-150
	<i>Nee</i> ►		<i>Afspraak mag</i>	
54	Betreffen de afspraken gemeenschappelijke inkoop?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 5.5</i>	Rnr. 151-155
	<i>Ja</i> ▼			
	Leidt de gemeenschappelijke inkoop tot inkoopmacht op markten waar wordt ingekocht?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 9</i>	Rnr. 154
	<i>Nee</i> ▼			
	Leidt de gemeenschappelijke inkoop tot een aanzienlijke mate van gemeenschappelijke kosten?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 155
	<i>Nee</i> ►		<i>Afspraak mag</i>	
55	Hebben de afspraken betrekking op een gezamenlijk te voeren preferentiebeleid?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 5.6</i>	Rnr. 156-160
	<i>Ja</i> ▼			
	Bestaan er op het moment van toekenning van de preferentie voldoende mogelijkheden voor concurrentie?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 160
	<i>Ja</i> ▼			
	Is de looptijd van de exclusiviteit zodanig dat er sprake is van regelmatig	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	Rnr. 160

	terugkerende momenten waarop concurrentie kan plaatsvinden?			
	<i>Ja</i> ▼			
	Is de procedure voor het aanwijzen van de preferente aanbieder voldoende objectief en non-discriminair?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 160</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Zijn de verzekeraars vrij om hun premies te verlagen als gevolg van de lagere kosten?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 158</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Nemen er veel verzekeraars deel aan het preferentiebeleid?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 158-160</i>
	<i>Nee</i> ▼			
	Vallen er veel groepen geneesmiddelen binnen het gehanteerde preferentiebeleid?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 158-160</i>
	<i>Nee</i> ►		<i>Afspraak mag</i>	
56	Hebben de afspraken betrekking op waarneming?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 5.7</i>	<i>Rnr. 161-164</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Zijn de voorwaarden voor deelname aan de waarnemingsafspraken open, objectief, transparant en niet-discriminerend?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 163</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Is het passief werven van patiënten van collega's voor wie wordt waargenomen toegestaan?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 164</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Gaan de waarnemingsafspraken verder dan noodzakelijk voor de waarneming?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 164</i>
	<i>Nee</i> ▼			
	Beschikken de deelnemers aan de waarneming gezamenlijk over marktmacht?	<i>Nee</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Rnr. 164</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Leidt de waarnemingsregeling tot uitsluiting van derden?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 164</i>
	<i>Nee</i> ►		<i>Afspraak mag</i>	
5.7	Betreft de afspraak informatie-uitwisseling tussen concurrenten?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar 5.8</i>	<i>Rnr. 167, 198</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Wordt de informatie-uitwisseling benut om de nakoming van verboden mededingingsbeperkende afspraken te controleren?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 167</i>
	<i>Nee</i> ►		<i>Ga naar stap 5.7.1</i>	

5.71	Aard, frequentie en bestemming van de uitgewisselde informatie			Rnr. 167, 198
	Betreft het publiek toegankelijke informatie?	Ja ►	Afspraak mag	Rnr. 198
	Nee ▼			
	Gaat de uitgewisselde informatie over prijzen, productie, afzet of klanten?	Ja ►	Ga naar stap 8	Rnr. 167, 198
	Nee ▼			
	Is de uitgewisselde informatie niet herleidbaar tot individuele marktdeelnemers en is de informatie ouder dan 12 maanden??	Ja ►	Afspraak mag	Rnr. 167, 198
	Nee ►		Ga naar stap 5.7.2	
5.72	Marktstructuur			Rnr. 198
	Is er sprake van weinig spelers op de markt, van een homogeen product en van hoge toetredingsdrempels?	Ja ►	Ga naar stap 8	Rnr. 198
	Nee ►		Afspraak mag	
58	Heeft de afspraak betrekking op het gezamenlijk opzetten van elektronische netwerken, bijvoorbeeld ten behoeve van het elektronische patiënten- of medicatiedossier?	Nee ►	Ga naar stap 5.9	Rnr 165-168
	Ja ▼			
	Is (de toegang tot) het samenwerkingsverband open, transparant en non-discriminatoire?	Nee ►	Ga naar stap 8	Rnr. 168
	Ja ▼			
	Wordt de elektronische koppeling gebruikt voor het uitwisselen van concurrentiegevoelige informatie?	Ja ►	Ga naar stap 5.7	Rnr. 166 Stap 5.7
	Nee ►		Afspraak mag	
59	Is er sprake van samenwerking op administratiegebied, zoals bijvoorbeeld het gebruik van gezamenlijke declaratiesystemen?	Nee ►	Ga naar stap 5.10	Rnr 169
	Ja ▼			
	Beperkt de samenwerking zich tot de administratieve verwerking van bedrijfsactiviteiten?	Nee ►	Ga naar stap 8	Rnr. 169
	Ja ►		Afspraak mag	
510	Heeft de afspraak betrekking op samenwerking in een HOED?	Nee ►	Ga naar stap 5.11	Rnr. 170
	Ja ▼			
	Vormen de samenwerkende huisartsen één onderneming?	Ja ►	Afspraak mag	Rnr.122-123, 170
	Nee ▼			
	Onderhandelen de huisartsen gezamenlijk met verzekeraars over tarief en/of volume?	Ja ►	Ga naar stap 8	Rnr. 170
	Nee ▼			
	Heeft de samenwerking andere mededingingsbeperkende effecten?	Ja ►	Ga naar stap 8	

	<i>Nee ▶</i>		<i>Afspraak mag</i>	
63	Heeft de afspraak andere concurrentiebeperkende effecten?	<i>Nee ▶</i>	<i>Afspraak mag</i>	
	<i>Ja ▶</i>		<i>Ga naar stap 8</i>	
6	STAP 6: HOE IS DE BEOORDELING VAN SPECIFIEKE AFSPRAKEN TUSSEN NIET-CONCURRENTEN?			
6.1	Hebben de afspraken betrekking op ketenzorg of een strategische alliantie?	<i>Nee ▶</i>	<i>Ga naar stap 6.2</i>	<i>Rnr. 174-180</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Hebben de bij de samenwerking betrokken ondernemingen een (relatief) groot marktaandeel?	<i>Nee ▶</i>	<i>Ga naar stap 6.1.1</i>	<i>Rnr. 180</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Zijn er binnen de keten exclusiviteitsafspraken gemaakt die een uitsluitingseffect tot gevolg kunnen hebben? Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn indien er sprake is exclusieve doorverwijzing binnen de keten/alliantie.	<i>Nee ▶</i>	<i>Ga naar stap 6.1.1</i>	<i>Rnr. 176, 179</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Hebben deze afspraken een (relatief) beperkte duur en een korte opzegtermijn?	<i>Nee ▶</i>	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 179</i>
	<i>Ja ▶</i>		<i>Ga naar stap 6.1.1</i>	
6.1.1	Zijn er op dezelfde markt meerdere soortgelijke ketens/ strategische allianties aanwezig die soortgelijke afspraken maken?	<i>Nee ▶</i>	<i>Afspraak mag</i>	<i>Rnr. 181-183</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Is er sprake van een marktafsluitend effect als gevolg van de verschillende (parallele) ketens/ strategische allianties?	<i>Ja ▶</i>	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 182</i>
	<i>Nee</i> ▼			
	Worden er met de andere ketens/ strategische allianties afspraken gemaakt?	<i>Ja ▶</i>	<i>Ga naar stap 5</i>	<i>Rnr. 184-185</i>
	<i>Nee ▶</i>		<i>Afspraak mag</i>	
6.2	Is er sprake van samenwerking in een gezondheidscentrum?	<i>Nee ▶</i>	<i>Ga naar stap 6.3</i>	<i>Rnr. 186-189</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Zijn er ook (potentiële) concurrenten bij de samenwerking betrokken?	<i>Nee ▶</i>	<i>Afspraak mag</i>	<i>Rnr 129, 188-189</i>
	<i>Ja ▶</i>		<i>Ga naar stap 5</i>	<i>Rnr. 189</i>
6.3	Heeft de afspraak andere concurrentiebeperkende effecten?	<i>Nee ▶</i>	<i>Afspraak mag</i>	
	<i>Ja ▶</i>		<i>Ga naar stap 8</i>	
7	STAP 7: HOE IS DE BEOORDELING VAN EEN (BESLUIT VAN EEN) BRANCHEORGANISATIE?			
7.1	Voert de brancheorganisatie namens de aangesloten leden collectieve onderhandelingen over factoren die de concurrentie beïnvloeden, zoals bijvoorbeeld tarieven of vestiging?	<i>Ja ▶</i>	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 192</i>
	<i>Nee</i> ▼			
	Schrijft de brancheorganisatie dwingend tarieven of vestigingsplaatsen voor aan haar leden?	<i>Ja ▶</i>	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 192-193</i>
	<i>Nee</i> ▼			

	Verdeelt de brancheorganisatie werk onder de aangesloten leden?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 192-193</i>
	<i>Nee</i> ►		<i>Ga naar stap 7.2</i>	
72	Gaat het om adviezen van een brancheorganisatie aan haar leden?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar 7.3</i>	<i>Rnr. 193-200</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Hebben de adviezen alleen betrekking op belangenbehartiging, voorlichting, aanspreekpunten, onderzoek of de stimulering van kwaliteit?	<i>Ja</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	
	<i>Nee</i> ▼			
	Hebben de adviezen betrekking op adviesprijzen en-tarieven, met inbegrip van kortingen, minimaal benodigde marges of minimumprijzen?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 193-194</i>
	<i>Nee</i> ▼			
	Hebben de adviezen bestrekking op calculatieschema's en kostenramingen? Dit is afhankelijk van de objectiviteit van de inlichtingen, of er een aanbeveling over doorberekening van kosten wordt gegeven, van de aard van de verstrekte informatie (openbaar of niet), de marktstructuur en van het feit of de leden zelfstandig hun verkoopprijzen kunnen vaststellen.	<i>Ja</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Rnr. 199-200</i>
	<i>Nee</i> ►		<i>Ga naar stap 8</i>	
73	Stelt de branchevereniging informatie beschikbaar aan haar leden?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar 7.4</i>	<i>Rnr. 198</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Wordt de uitwisseling benut om nakoming van verboden mededingingsbeperkende afspraken te controleren?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 8</i>	<i>Rnr. 167</i>
	<i>Nee</i> ▼			
	Wordt er concurrentiegevoelige informatie beschikbaar gesteld aan de leden van de branchevereniging?	<i>Ja</i> ►	<i>Ga naar stap 5.7</i>	<i>Rnr. 167, 198</i>
	<i>Nee</i> ►		<i>Afspraak mag</i>	
74	Gaat het om een erkenningsregeling, zoals een certificeringsregeling, keurmerkregeling, kwaliteitsregister of kwaliteitsregeling?	<i>Nee</i> ►	<i>Ga naar stap 7.5</i>	<i>Rnr. 201-204 www</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Vertegenwoordigen de ondernemingen slechts een gering deel van de markt (minder dan 20% marktaandeel) en zijn er geen bepalingen die tot doel hebben de mededinging te beperken?	<i>Ja</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Rnr. 202 www</i>
	<i>Nee</i> ▼			
	Wordt er in de markt belang gehecht aan deelname aan een erkenningsregeling?	<i>Nee</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Rnr. 202</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Heeft de erkenningsregeling mededingingsbeperkende effecten, bijvoorbeeld doordat het zonder deelname aan de erkenningsregeling niet goed mogelijk is om op de betreffende markt te opereren of om tot deze markt toe te treden?	<i>Nee</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Rnr. 202 www</i>

	<i>Ja</i> ▼			
	Voldoet de erkenningsregeling aan de volgende cumulatieve voorwaarden:	<i>Ja</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Rnr. 203 www</i>
	- open karakter - objectieve, niet-discriminerende en vooraf duidelijke eisen - (toelatings)procedure is transparant - (toelatings)procedure voorziet in onafhankelijke beslissing over toelating bij eerste beoordeling of na weigering in beroep			
	<i>Nee</i> ►		<i>Ga naar stap 8</i>	
75	Heeft de afspraak andere concurrentiebeperkende effecten?	<i>Nee</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	
	<i>Ja</i> ►		<i>Ga naar stap 8</i>	
8	STAP 8: IS DE AFSpraak TOEGESTAAN?			
	Als de afspraak een prijsafpraak betreft of een afspraak over tarieven, marktverdeling, productiequota, vestiging, geografische verdeling van markten, verdeling van klanten, het afstemmen van marktgedrag met betrekking tot eenaanbesteding of over gemeenschappelijke leveringsweigering (boycot), dan is de mededingingsbeperking vrijwel altijd merkbaar en is de uitzondering van artikel 6, lid 3, Mw (zie hierna) vrijwel nooit van toepassing. Dergelijke afspraken zijn dus zelden toegestaan.			<i>Rnr. 94-95</i>
	Indien de afspraak andere onderwerpen betreft, ga naar volgende stap. Is de mededingingsbeperking merkbaar?	<i>Nee</i> ►	<i>Afspraak mag</i>	<i>Rnr. 91-93</i>
	Beantwoord hiertoe de volgende vragen:			
	- Hebben de ondernemingen marktmacht? (Marktaandeel, positie concurrenten, toetredingsdrempels, onderhandelingsmacht afnemers, technologische voorsprong, capaciteit, toegang tot grondstoffen, merkbekendheid en financiële middelen) Is groot deel van de op de relevante markt actieve ondernemingen bij de afspraak is betrokken? Zo ja, dan is de afspraak merkbaar.			
	- Wat is de aard van de afspraak? (doel van samenwerking, onderlinge concurrentieverhouding en mate van bundeling van activiteiten). Hebben de onderwerpen directe invloed op bijzonder belangrijke concurrentiefactoren (m.n. prijs en hoeveelheid)? Zo ja, dan is de afspraak sneller merkbaar.			
	<i>Ja</i> ▼			
	Dragen de afspraken bij tot verbetering van de productie/distributie of tot bevordering van de technische of economische vooruitgang?	<i>Nee</i> ►	<i>Afspraak mag niet</i>	<i>6.3 Mw Rnr. 112-115</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Komt een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen ten goede aan de gebruikers?	<i>Nee</i> ►	<i>Afspraak mag niet</i>	<i>6.3 Mw Rnr. 112-115</i>
	<i>Ja</i> ▼			
	Worden aan de betrokken ondernemingen beperkingen opgelegd die voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn?	<i>Ja</i> ►	<i>Afspraak mag niet</i>	<i>6.3 Mw Rnr. 112-115</i>
	<i>Nee</i> ▼			
	Wordt aan de betrokken ondernemingen de mogelijkheid geboden voor een wezenlijk deel van de betrokken goederen en diensten de mededinging uit te schakelen?	<i>Ja</i> ►	<i>Afspraak mag niet</i>	<i>6.3 Mw Rnr. 112-115</i>
	<i>Nee</i> ►		<i>Afspraak mag</i>	